**Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:**
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciurI: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannsberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banI.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

**„Gazeta" iese în fiă-care di.**

**Abonamente pentru Austro-Ungaria:**
Pe un an 12 fl., pe șese lunI 6 fl., pe trei lunI 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

**Pentru România și străinătate:**
Pe un an 40 francI, pe șése lunI 20 fr., pe trei lunI 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francI.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorI.

**Abonamentul pentru Brașov**
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șese lunI 5 fl., pe trei lunI 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunI 6 fl., pe trei lunI 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banI. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

**Nr. 85. Brașov, LunI-MarțI, 16 (28) Aprilie 1896.**

## Ședință festivă milenară „la poruncă".

Din adunarea congregației comitatului Brașov.

**Brașov**, 15 (27) Aprilie v.

Astădî înainte de amédî s'a desfășurat în sala „sfatului" de aicI ultimul act de înalt servilism în ajunul mileniului unguresc.

Ședința a decurs mai liniștit, ca altă dată. Domnea în ea o atmosferă, care te făcea sě simțI, că orI-ce încercare de a voi sě schimbI mersul înaltei diplomații comitatense a maiorității săsescI, este zadarnică. De aceea s'a și vorbit din partea opoziției cu convingerea, că resultatul se va mărgini numai la salvarea onórei drapelului. NicI chiar d-l fișpan n'a arětat de astădată disposiții de a întrerupe prea des séu de-a terorisa chiar pe vorbitorii oposiției. Se vede că a fost prea sigur de isbândă.

Vorbiam de oposiția. Contra propunerii oficiale au vorbit SașiI verdI și Românii. Dér óre Sașii verdI făcut'au oposiția? Sě vedem.

După deschidere curênd a ajuns la desbatere raportul vicespanului despre ținerea unei adunărI festive din incidentul mileniului și trimiterea unei deputațiunI la deschiderea esposiției.

Cel d'ântâiu a vorbit:

**Dr. Lassel.** Dênsul declară că nu este în contra ținerii unei ședințe festive, dér trebue sě se aibă în vedere, că este o deosebire mare, când serbéză numai o națiune și când serbéză țéra întrégă. Constată, că serbarea mileniului se face în spirit esclusiv maghiar, dovadă, cartea de cântece în care Nemții sunt declarațI ca „mișei".

**Rombauer**: asta e o minciună!

*Fișpanul președinte* îl chémă la ordine pentru acésta espresiune. Rombauer se rógă de iertare.

**Dr. Lassel**: dice că Germanii au o parte deosebită la cultura țerii, ai cărei binefăcătorI sunt și crede, că ar însemna a disconsidera acésta, décă un vice-șpan sas ar ține discursul festiv în limba maghiară. Între altele mai dice, că serbarea nu privesce fundarea statului, căcI acésta s'a întêmplat o sută de anI după venirea lui Arpad și S.-Ștefan a propagat principiul egalei îndreptățirI.

Propune: sě se țină ședință festivă, viceșpanul însě se vorbéscă în limba germană și sě arate meritele Sașilor pentru cultura patriei.

**Dr. A. Mureșianu**: Onorată congregația! Sunt de acord cu d-l ante-vorbitor, când dice, că serbarea mileniului se presentă ca o serbare a descălecării rassei maghiare, ér nu ca o serbare a țěrii; sunt de acord cu el când susține, că fundarea statului ungar nu datéză dela venirea Ungurilor aicI, ci o sută de anI mai târdiu, dela regele St.-Ștefan încóce, și că prin urmare nicI nu póte fi vorba de serbarea întemeiării statului ungar; mě învoesc cu el și când dice, că arangiatorii esposiției din Pesta au dat acesteia un caracter esclusiv maghiar: nu consimt însě nicI-decum cu consecențele, ce le trage d-sa din tóte aceste, pronunțându-se totușI în favorul ținerei unei ședințe festive, în care însě sě nu se vorbéscă unguresce, cum s'a propus, ci mai mult nemțesce.

Eu și conmembrii mei românI stăm pe o basă cu totul alta. De aceea suntem hotărît în contra ținerii unei ședințe festive din incidentul mileniului unguresc și nicI că putem lua parte la o astfel de ședință.

Sunt bine cunoscute onoratei congregațiunI încă din ședințele trecute motivele, pentru carI noi Românii în genere trebue sě ne abstinem dela orI-ce participare la sěrbătorile din Budapesta. Țin totușI a reîmprospěta puțin în memoria, că noi Românii dela începutul erei dualistice luptăm tocmai în contra acelei politice de stat, ce își află espresiunea în serbările milenare, și care politică, punênd interesele specifice ale rassei maghiare mai pre sus de interesul comun al statului, țintesce la unitatea națională maghiară prin nimicirea individualității nóstre naționale, adecă prin desnaționalisarea nóstră. Este tot-odată cunoscut, că Românii în conferențele lor electorale s'au pronunțat întot-déuna categoric în contra acestei nefaste politice și au protestat solemnel contra tuturor încercărilor de maghiarisare. Se scie mai departe, că tocmai prin aceste încercărI și nisuințe de a nimici egala nóstră îndreptățire națională, poporul nostru este adI de fapt scos din cadrul constituției și că noi Românii am și fost constrînșI a urma politica de resistență pasivă față cu alegerile dietale, neputênd avé nicI o încredere în guvernul unguresc și în factorii parlamentarI.

Cum am puté dér noi acum sě venim și sě luăm parte la o serbare menită anume pentru preamărirea acelor tendințe și scopurI, contra cărora mereu am protestat și mereu am luptat?

Și ce s'a petrecut, rogu-vě, ca sě ne facă acum pe noi Românii sě ne schimbăm gândul și sě mergem sě asistăm la serbarea pentru glorificarea dominațiunei de rassă maghiare? Nu cum-va prigonirile politice, de carI rěsună și în momentele aceste țéra dela un colț la altul ne-ar puté îndemna la acésta?

Cum-că Maghiarii află cu cale a-șI serba venirea lor în Europa după o miiă de anI, aflu a fi just și la loc, dér când vedem, că ei dintr'o serbare a nației lor vor sě facă o serbare a statului și sě ne înșghebeze pe toțI: RomânI, SlavI, GermanI, sub flamura rassei lor, atuncI trebue sě protestăm.

D-l Dr. Lassel, ca sě dovedéscă tendența esclusiv maghiară a serbărilor milenare, a citat între altele și o carte de cântece, publicată de curênd, în care sunt insultațI Germanii și care cu drept cuvênt a produs mult sânge rěu între ei. Eu voiŭ aduce o altă dovadă și mai bătătóre la ochI. A apărut de curênd o carte despre „mileniul maghiar". Posed un esemplar maghiar din edițiunea oficială. Ea s'a edat cu scop de-a informa, publicul și mai ales publicul străin despre Ungaria, despre desvoltarea ei culturală și economică, despre istoria și tóte raporturile ei, ér în special despre esposiția milenară, și este bogat și cu mult lucs adjustată. Acéstă carte se va tipări în mii și mii de esemplare în limba germană, francesă și englesă, și se va împărți gratuit în străinătate. E vorba decI despre informarea străinătății.*)

Ei bine, în acéstă carte ce-o scóte direcțiunea esposiției din Budapesta și la care au colaborat scriitorI și ómenI politicI de frunte maghiarI, ca Jokay, Vambéry, Alex. Weckerle, Iuliu Horváth, Max. Falk etc., pe aprópe 200 pagine se vorbesce numai de MaghiarI și în două locurI fórte pe scurt de CroațI, unde se amintesce pactul încheiat cu ei și despărțěmêntul lor deosebit la esposiția, ér de RomânI, SașI, SlovacI, SêrbI etc. nicI măcar amintire nu se face. Pare că aceste națiunI micI n'ar esista în Transilvania și Ungaria. In schimb însě cu atât mai mult se vorbesce de rassa maghiară, de tóte minunile ce le-a făcut și le face ea și numai ea în acéstă țéră,.. care este înfățișată ca țéră curat maghiară, cu cultură esclusiv maghiară.

NicI măcar la capitlul despre învěțămêntul public nu se face amintire, că afară de șcólele maghiare ar mai esista și șcóle de alte limbI, cu tóte că acestea se puteau spune cu date statistice în câte-va rêndurI. Arată însě, că sunt două mii de kișdedovurI, 17 mii de șcóle poporale, 186 șcóle medii, 2 universitățI etc. Și în fine dice, că esposiția va documenta ce-au învěțat Ungurii de când au devenit națiune europénă, și cât de mult a înaintat cultura națională maghiară. Nu spune însě, că cultura de care se bucură acest stat s'a câștigat mai vêrtos cu munca și cu sîrguința popórelor nemaghiare, între carI — conced d-lui antevorbitor — Germanii ocupă în privința culturală un loc de frunte. Nu se amintesce nicI aceea, că mai mult de jumětate din miile de șcóle poporale le susțin națiunile nemaghiare cu mijlócele lor proprii și luptând mereu contra ingerințelor dușmănóse ale guvernului. (AicI fișpanul întrerupe pe vorbitor, dicênd că învěțămêntul (közoktatás) nu e la ordinea dilei).

*) „Az ezeréves Magyarorszag multjából és jelenéből" (Din trecutul și presentul Ungariei milenare) 1896. Tipogr Posner Karoly.

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

## România Agricolă.

Un rěspuns „Transilvaniei" din Sibiiu.

(Urmare).

Vom lăsa la o parte starea organisațiunei nóstre economice și vom trece la efectele ei și la resultatele dobândite. Sě mai revenim asupra stărei morale și materiale a țěranului este de prisos. Sě trecem la cel-alalt factor, la pămênt. Nu sciu, décă on. d-n Tilea cunósce, séu a cetit vr'odată pe vestitul economist american Carey și tablourile înfiorătóre, resultate fatale ale culturei rapace (Raubwirthschaft) prin care s'au devastat și pustiit regiunI și țěrI întregI, tocmai dintre cele mai bogate și mai fertile, — pămêntul a rěmas pustiu, pe sute și mii miliare pătrate.

Comparând pe a nóstră cu aceea, trebue sě spunem, că este mult mai rea a nóstră, decât aceea, căcI Americanii au ruinat numai pămêntul, ér a nóstră cultură a ruinat pe țěran, a ruinat vite și este pe cale de-a sleI pămêntul cu totul de forțele sale, a-l preface în pustietate.

Vom cita pentru dovedirea acestora câte-va casurI concrete, luate din diferițI autorI, ce au trăit în țéră: vechI și noi din diferite timpurI.

Astfel D. Cantemir dice în „Descrierea Moldovei", că grâul îșI dă locuitorilor semênța cu 25 părțI mai mult, sěcara cu 30 părțI, orzul cu 60 părțI ér mălaiul, de nu va vedé cine-va însu-șI, cu greu va crede, căcI asemenea 'șI dă sěmênța cu 300 părțI mai mult decât sěmênța".

A. Volf dice, că pe la începutul seclului actual în Moldova nu se cultiva grâu de tómnă în așa mare měsură, ca în Transilvania. După I. F. Neugebaur, cultura grâului ocupa în Moldova pe la 1840 aprópe la 100,000 fălcI à 1,43 h. cu o producțiune de 484,788 chile, din carI se esportă aprópe 200,000 chile. Recolta da de 6-orI sěmênța, ér în unii anI bunI de 15 orI sěmênța.

La anul 1842 grâul face deja obiectul principal al esportului. Din Moldova se esportă peste GalațI $^1/_3$ grâu de tómnă și $^2/_3$ grâu de primăvară. Muntenia, dice el, produce mai mult grâu de primăvară, afară de puținul grâu de tómnă, ce se cultivă pe la frontiera Moldovei; calitățile inferióre se esportéză în Turcia, ér cele mai bune în Europa apusénă, în special în Italia la Genua și Livorno.

In total, grâul de Moldova este mai căutat, dér și grâul de Muntenia din regiunea Brăilei și Calafatului este tot așa de bun, ca și cel de Moldova. Prețurile diferitelor calitățI de grâne diferă între ele cu 8% ér la Brăila și cu 16%. La GalațI grâul de munte cântăresce din cel mai bun 390 ocale vechI, ér grâul de câmp 385 ocale, și în fine cel de Dolju — Craiova — 389 oca, chile.

După Unirea Principatelor, cultura grâului se întinse enorm: în 1862 se cultivau deja pe 697,855 ha., în 1872 se cultivau deja pe 730,497 ha., în 1882 se cultivau deja pe 1.175,121 ha., în 1892 se cultivau deja pe 1.496,072 ha., séu în interval de 30 anI a crescut cu 214%, séu anual cu 7%.

In schimb însě, producțiunea la hectar a scădut enorm, și scade în continuu. Deja d-l Ioan Ghica în „ConvorbirI economice", se plânge, că „Producțiunea în cantitate scade pe tot anul și într'un mod fórte simțitor", încât unde acum 15 anI producțiunea nóstră de mijloc era de 20 hl. la hectar, astădI (pe la 1885) nu se mai póte compta producțiunea medie mai mult de 15 hectolitri la hectar, decI o scădere de 25% în forța productivă a pămêntului.

Noi în „România Agricolă" am pus-'o de 7 hl. la pogon, cu o variațiune de 6—9 hl, ceea ce ar da o medie de 14 hl. la ha.

După publicațiunile din urmă ale biuroului statistic, producțiunea nóstră medie per 22 anI (1862—76 și 1886—92) a fost la hectar numai de 12,13 hl., adecă sub o chilă la pogon 6,06 hl.

Prin urmare producțiunea nóstră a dat cantitativ la grâu: *după Cantemir sěmența de 24-orI; după Volf și Neugebaur în termin mediu de 6-orI, și numai în anii cei bunI de 15-orI; după Ioan Ghica de 5 orI* (15: 3); *după noi de 4,6 orI; ér după biuroul statistic de 4,04 orI!* Nu sciu, décă aci toțI vedem negru!?

Ér cât privesce calitatea, nu contestăm, că s'ar puté produce un grâu bun sticlos, de calitate superióră, căcI solul și

Vorbitorul accentuéză mai departe, că acest comitat, în care Sașii și Românii formézǎ covêrșitórea maioritate a poporațiunei, este un comitat de naționalitățI și că, prin urmare, cu atât mai mult, noi, representanții lui, cunoscênd tendințele serbǎrilor milenare, nu putem sě ne învoim la o ședință festivă și la trimiterea de deputațiunI și banderii la Pesta.

Nu putem sě demonstrăm noi în contra nóstră, sě demonstrăm în contra individualității nóstre naționale și pentru dominațiunea de rassă maghiară, contra culturei nóstre naționale și pentru cultura maghiară.

*Nu putem sě ne bucurăm și sě jubilăm la poruncă!*

Din tóte aceste considerațiunI vorbitorul declară în numele sěu și al conmembrilor sěi românI, că nu pot primi propunerea comisiunei permanente și propune, ca onor. congregațiă sě ia dela ordinea ḑilei atât propunerea pentru ținerea ședinței festive, cât și aceea de a se trimite o deputațiă la deschiderea esposiției.

D-l **Rombauer,** directorul scólei de stat de aicI, concede, că numai peste o sută de anI se va serba, strict luat, fundarea statului și că acum se serbéză mai mult imigrarea Maghiarilor, dér acésta nu schimbă nimic, când e vorba sě se manifeste patriotismul. Póte cineva sě fiă bun patriot și décă nu e de limbă maghiară, cum e de esemplu d-l viceșpan. Incât pentru ținerea vorbirei festive, crede, că va fi bine sě lase lucrul la chibzuirea d-lui viceșpan, cum sě vorbéscă. El, vorbitorul, va sci da fiilor sěi o crescere, ca sě fiă bunI patriotI, însě fără de a urî naționalitățile.

Dr. **Zakariás** rěspunde d-lui Mureșianu, că dênsul nu crede, că în cartea despre mileniul maghiar sě nu se amintéscă cu nicI un cuvênt naționalitățile. Dér chiar décă ar fi așa acésta n'ar fi normativ, mai ales, că străinii cultI sciu, ca aicI esistă și naționalitățI... Ér în special tocmai Românii au fost, carI au informat mai mult străinătatea despre acésta. Și la exposițiă vor vedé străinii într'un despărțĕmênt o casă română, săséscă etc., este dér numai o urmare a agitațiunei unora, că naționalitățile privesc cu ochI rěi exposițiunea. AicI li-se face destul tuturor și nu este, cum a ḑis d-l Mureșianu, că tóte se fac numai la poruncă, căcI cetățenii sunt liberI a urma după convingerile lor și nicI membrii acestei congregații nu vor veni la ședința festivă la poruncă, ci din liberul lor îndemn.

D-l viceșpan **Dr. Jekel**, ca raportor, rěspunde la observarea d-lui Dr. Lassel, că el, ca Sas, vré sě țină discursul festiv în limba maghiară, arătând mai întâiu, că după lege, aicI esistă o națiune unitară ungară și că, prin urmare, ținênd dênsul vorbirea în limba statului, se apropiă numai de spiritul legii dela 1868, pe a cărei basă stă. In puterea legii tóte actele și vorbirile oficiale se fac în limba maghiară, dér d-sa a îngrijit și îngrijesce ca procesele verbale pe lângă textul maghiar sě fiă scrise regulat și în limba germană și română. Schițéză apoi în trăsăturI generale vorbirea festivă așa cum șI-o închipuesce el, ḑicênd, că în ea va face mențiune atât despre SașI, cât și despre RomânI, după-ce va aduce tributul cuvenit națiunei unitare ungare, (o voce: națiune politică!). Termină prin a accentua, că domnitorii ungarI totdéuna au recunoscut meritele Sașilor pentru patriă (o voce: da, odinióră!) și le vor recunósce și în viitor. Recomandă din nou propunerea comisiunei.

Dr. **A. Mureșianu** regretă, că vede de astă-dată pe d-l viceșpan, om instruit și cu atâta grijă de a se ține totdéuna la nivelul strict legal, că se pune astăḑI într'o diametrală contradicere cu legea fundamentală dela 1868. Acéstă lege nu vorbesce de o națiune unitară maghiară, ci de o națiune unitară *politică* ungară, și acésta este o colosală deosebire. Națiune politică unitară sunt și Elvețienii și Nord-Americanii și în aceste țĕrI fiă-care popor este egal îndreptățit în folosirea limbei sale Tocmai tendința d'a face din o națiune unitară politică o națiune unitară maghiară este, care ne face sě fim cu atâta hotărîre în contra participării la serbarea mileniului, unde este pusă în evidență numai rassa maghiară cu ignorarea celorlalte rasse din carI se compune statul acesta. Ér în ce privesce legalitatea, la care se provócă d-l viceșpan, tocmai acésta este, care se calcă necontenit și décă d-sa cu colegii sěi din oficiu scriu și vorbesc aḑI mai mult unguresce, vina este nerespectarea legii dela 1868 și vina sunt și membrii acestei congregații, presențI și trecuțI, carI au suferit ca lucrul sě ajungă așa departe.

Terminându-se discusiunea *președintele* enunță propunerile și le pune la vot. *Propunerea comisiunei permanente se primesce* cu mare majoritate și cade chiar și propunerea, care admitea ținerea ședinței festive, numai cu condițiunea, ca discursul festiv sě se țină în limba germană și sě se amintéscă în el de meritele publice ale Sașilor.

Apoi, sě nu ḑică omul că, în acest comitat, tóte merg ca și la o poruncă mai înaltă?

## CRONICA POLITICĂ.

— 15 (27) Aprilie.

Fóia ungurésců „Alkotmány" pretinde a fi informată „din bun isvor", că guvernul are intenția hotărîtă de-a **disolva camera** *încă la finea lui Maiŭ și de-a ordona* **nouěle alegerI** *pe la mijlocul lui Iulie.* Acésta o conchide fóia catolică și din desele conferențe și întrunirI *secrete* ale corifeilor guvernamentalI, în carI întrunirI obiectul de descusiune îl formézǎ pregătirile pentru viitórele alegerI. Se ḑice, că guvernul se simte îndemnat a disolva acum camera și *de temerea crachului mileniului.* Décă camera se va disolva acum în Maiŭ, atuncI guvernul va puté încă sě esploateze în favorul sěu buna disposițiune, ce póte o vor produce serbările mileniului; din contră însě, décă disolvarea camerei s'ar face mai târḑiu, atuncI situația guvernului ar fi mult mai dificilă, căcI *fiascul sigur, ce-l vor avé srebările mileniului*, va revolta tóte spiritele, și guvernul cu greu va mai puté atuncI sě-șI inciripeze o majoritate. Acestea sunt combinațiile fóiei catolice.

•

Ministrul ungar de culte și instrucțiă publică avênd intențiunea sě reguleze cât mai în grabă **cestiunea congruei**, a dat ordin tuturor achiepiscopatelor și episcopatelor rom. cat. și gr. cat. sě-șI conscrie venitele și spesele. Conform ordinului, conscrierea va avé sě încépă la 20 Iunie c. și va dura 90 de ḑile.

*

Prințul **Ferdinand** al Bulgariei a sosit alaltăerI la 8 óre a. m. în Paris unde a fost întêmpinat la gară de un public numěros. In onórea prințului a ieșit spre întimpinare o companiă de gardă republicană. Studenții bulgarI îi întinseră lui Ferdinand un buchet frumos de florI. Dup'améḑI prințul făcu o visită președintelui *Faure* în palatul Elysée, unde i-se deteră tóte onorurile militare cuvenite. Faure primi pe Ferdinand, avênd în jurul sěu pe ministrul-președinte Bourgeois și pe oficerii suitei sale militare. Dup'aceea Faure și prințul Ferdinand, însoțițI de Bourgeois și de cei doi miniștri bulgarI, carI se află în suita prințului, se retraseră la o conversare, care dură trei sferturI de óră. Tot în aceeașI ḑi Faure re'ntórse prințului visita și-i conferi marele cordon al „Legiunei de onóre." Ḑiarul *„Standard"* din Londra anunță, că prințul Ferdinand nu va visita de astă-dată curtea din Viena, deóre-ce anunțându-se încă mai înainte, a primit rěspuns nefavorabil dela monarchul nostru.

*

Din Belgrad se depeșéză, că după consiliul ministerial, ținut în 23 c. în presența regelui *Alexandru* s'a věḑut, că privitor la **ordinul** ministrului-președinte **Novacovicĭ** dat plenipotentaților sêrbescI din Viena și Budapesta, ca *sě nu ia parte la serbările milenare*, nu esistă *nicI o diferență între coronă și guvern.* AlaltăerI s'a trimis nota oficiósă ambasadorului sêrbesc din Viena *Simicĭ*, în care se espun motivele pentru carI guvernul sêrbesc s'a věḑut îndemnat sě dea acel ordin. Pressa sêrbéscă continuă a agita contra mileniului.

*

*„Agenției Havas"* i-se depeșéză din Atena, că pe insula **Creta** s'a întêmplat o luptă sângerósă între CreștinI și TurcI. Lupta a durat douě ḑile și au fost *omorîte și rănite 50 persóne.* Locuitorii creștinI ai insulei au rugat pe Grecia, sě le mérgă într'ajutor.

*

Ḑiarul *„Globe"* din Londra afirmă, că **China** a renunțat la teritoriile: Mongolia, Mandsuria, Schinking și peninsula Liaotung în favorul **Rusiei.** Granițele nouě ale Chinei vor începe acum la Shanhaikwau și se vor estinde de-a lungul murului chinez. Rusia din partea sa se obligă a apăra imperiul chinez de ori-ce atac estern.

## „Contribuțiă milenară".

Sub acest titlu publică „Alkotmány" dela 23 Aprilie un interesant articol de fond, pe care-l facem cunoscut și cetitorilor nostri, lăsând sě urmeze aci părțile mai marcante ale lui:

„Punga, orI viéța!" Cu esclamarea acésta se obicinuesc tâlharii a atăca în drum pe pacinicul călětor. Tătarii liberalI nu sunt atât de modeștI, dér nicI atât de voinicI. Ei întotdéuna proced legal, chiar și atuncI, când calcă legile în picióre. In procedura lor ei se provocă la paragrafi și observă și formele. Tatarii liberalI când atacă pe cetățenI, le strigă: *„In numele legii dă-mI punga, viéța, dreptul și credința ta!"* Și décă nu li-le dai, ți-le iau cu esecutorul. Lor totul le trebue: trupul omului, pentru ca sě slujéscă statului; averea omului, pentru-ca statul sě aibă de unde spesa; dreptul și libertatea omului, pentru-ca guvernul sě pótă porunci; credința și religiunea omului, pentru ca acesta sě nu recunóscă alt domn peste sine, decât pe slujbașii statului.

Étă cel mai îngrozitor absolutism ce a esistat vre-odată pe pămênt! El e mai pěcătos decât dreptul brut al pumnului, pentru-că, înḑestrat cu tóte rafineriile sciinței moderne, el întrebuințéză tóte mijlócele, ca pe ómenI sě-i transforme în sclavii puterii, sě-i nenorocéscă materialicesce și moralicesce. Din legI el îșI țese o mreajă și o aruncă asupra ómenilor. Céta slujbașilor o împarte în companii și o aruncă asupra cetățenilor statului, pentru-ca sě nu se pótă nicI clinti, ér acésta se numesce „ordine de drept". El năpădesce asupra întregii activitățI a tuturor claselor sociale, precum rugina năpădesce sěměnăturile din holde și róde grăunțele încă în spic.

OstașI și finanțI, solgăbirăi și gendarmi, miniștri și deputațI, fișpanI și matriculanțI au inundat Ungaria. Ei ți-se pun în cale, ba îțI întră și în casă. Ei îțI cercetéză pămêntul, munca, viéța ta familiară, mâncarea și beutura ta, — tóte ți-le rěscolesc și dijmuesc.

NicăirI în lume pămêntul nu e atât de mult împovărat cu dărI ca în Ungaria. Industria nicăirI nu e atât de părăsită din partea statului, de aceea ea nicI nu póte înflori. Consumul e atât de împovărat, traiul e atât de scump, încât sěrmanii ómenI îșI trag bucățica dela gură.

Tóte acestea nu impun nicI-decum statului, care face lux; guvernului liberal îi trebue mai mult. Ministerul tractéză cu poporul ca și un cămătar și exploatéză orI ce ocasiune pentru-ca sě pótă stórce mai mulțI banI dela el. Politica lui financiară e séu o *șarlatanie* séu o *economie de bandițI*, séu amêndouě la un loc.

Sěrbările milenare sunt minunat de favorabile guvernului, ca sě introducă atențiunea publică dela ridicarea dărilor și sě dea lustrul bogăției, spre a seduce lumea. A încheia un pact nepriincios și a arunca dărI nedrepte, în toiul acestor serbărI se pare lucru ușor, pentru-că ómenii nu observă acésta.

Tocmai în timpul acesta îșI încep activitatea lor comisiunile, care prescriu darea. Ele statoresc pe trei anI înainte darea de a treia clasă, pentru fiă-care industriaș séu întreprinḑětor independent. Comisiunile aceste, împreună cu direcțiunile financiare judecă, care cât venit are, pentru-ca după acel venit sě arunce o dare de $1^{0}/_{0}$... Din isvor vrednic de încredere aflăm, că în Budapesta representanții direcțiunilor financiare au primit îndrumărI, firesce dela minister, ca la escrierea dărilor *sě se nisuéscă a-le ridica cât se póte mai mult.* Fără îndoială, că și direcțiunile financiare din provinciă au căpětat astfel de ordinatiunI și décă nu altfel, cel puțin din considerația avansării, funcționarii se vor întrece în jupuirea ómenilor, ca sě-șI îmulțéscă meritele. La anul apoi va veni guvernul liberal și se va lăuda în parlament, că dările directe, și fără ridicarea basei din trecut arată un plus de milióne, ceea ce e dovadă a prosperității cetățenilor Ungariei...

Ei vor ridica decI și dările indirecte. Ocasiune bună pentru acésta e pactul economic. Darea de spirt se va ridica dela 35 la 50 fl. pentru hectolitru, ceea ce însémnă un crucer la fiă-care păhărel de rachiu. Ei vor ridica darea de bere dela 3 la 4 fl. 50 cr. pentru hectolitru. Acésta însemnéză la fiă-care litru 2 și jumětate crucerI dare, ér în comerciu berea se va vinde încă cu 2 cr. mai scump. Vor ridica apoi și darea de petroleu cu 75 cr. séu 1 fl.; se va scumpi decI și luminatul. Ei vor sě introducă și monopolul de chibriturI, ca țigareta sě nu ni-o putem aprinde decât cu foc regesc-unguresc. Tóte aceste sunt plănuite de

---

clima sunt potrivite pentru acésta. Dér ce folos? Părdalnica de deosebire între teoriă și practică, între putință și realitate.

Fiind-că tot din considerațiunI patriotice mi-s'a obiectat și din altă parte, că de ce am scris în „România Agricolă", că pe piața Anversului gozurile din tótă lumea pórtă numirea de grâu românesc. Voiu rěspunde, că cu ascunderea realității nu mistificăm pe nime, cel mult pe noi înși-ne și discreditǎm țéra. Pe lângă réua reputațiune a grânelor nóstre dobênditǎ pe piețele Anversului — pe drept séu pe nedrept, nu voim să cercetăm aci — și al cărei autor nu suntem noi, ci a circulat în anul trecut prin diferite ḑiare din țéră — de unde și noi am luat'o — s'au mai pronunțat diferite vocI în acelașI sens. D-l profesor C. Freytag, care după ale nóstre informațiunI avea legăturI de aprópe cu Hamburgul și Brema, și decI cunoscea de aprópe opinia locală despre grânele românescI, în cartea sa despre România cerea, ca guvernul sě pună mai multă stăruință pe curățirea productelor, ce se scot din țéră, și în tóte porturile sě pună la disposiția producětorilor și ai negustorilor de cereale triere și vênturătóre publice, ca sě le pótă curăți cum se cade. Cartea însě a fost pusă la dosar, înainte de a-o tipări, *ca nepatriotică.*

In anul trecut necurățenia grânelor nóstre a format obiectul unor interpelărI în parlamentul italian, ungar, german, — au făcut remonstrațiunI consulii țĕrii dela Turin și din Stockholm. In Svedia s'au introdus numai de curênd grânele românescI, și au și venit reclamațiunI prin consulat, că grânele sunt cu pămênt, sunt necurate etc.

Va sě ḑică acelașI refren și reclame din tóte părțile dela Turin, Anvers, Pesta, Viena, Hamburg, Berlin, Stockholm. Óre în aceste împrejurărI este mai nimerit sě tacI, și facI óre mai bune servicii țĕrei tăcênd și ascunḑênd lucrurile, orI dându-le pe față, ca sě le audă și cei în drept și în posițiă de a-le îndrepta?!

Din punctul întâiu am greșit, ér din al doilea, acela al interesului general și al viitorului economic al țĕrei însě, *nu.*

(Va urma.)

**Dr. George Maior.**

cătră gloriosul guvern liberal al lui Bánffy, întru preamărirea mileniului și fericirea poporelor din Ungaria...

## SCIRILE ḌILEI.

— 15 (27) Aprilie.

**„Din imperiul lui Mihail Pavel. Țipet de alarm pentru mileniu"** Sub acest titlu îngâmfat și sunător publică „Pesti Naplo" dela 24 Aprilie un articul lung, de o pagină mai bine, în care cu dibăcia unui adevĕrat vizitiu unguresc înjură pe Prea S. Sa episcopul Mihail *Pavel* dela Orade, despre care spune, că *de mult timp este spaima Ungurilor din Bihor*, că e „protectorul atacurilor" îndreptate în contra Maghiarilor și că „nicĭ nu mai e precaut când e vorba de sprijinirea uneltirilor în contra statului". Ocasiune la ridicarea acestor acusațiunĭ în contra Prea Sânției Sale a dat'o un incident petrecut ḍilele acestea în adunarea representanței comunei Beiuș. Fiind la ordinea ḍilei cestiunea, de-a se vota din partea comunei un ajutor pentru înființarea și susținerea unei șcóle unguresci de fete în Beiuș, au vorbit dintre Românĭ în contra votărei d-l advocat Vasilie *Ignat* și d-l Alexandru *Gera*, comptabil al domeniului episcopesc. Despre acest din urmă crede fóia ungurésca, că a fost anume pus de episcopul sĕ facă opositiă. Pentru propunerea de-a se vota un ajutor pe séma școlei maghiare au vorbit trei inșĭ, între carĭ și un advocat cu numele „*Iassie* Tóder". Propunerea în fine a fost primită cu 14 voturĭ contra 8. Mișelia articulului însĕ constă în intriga infamă, ce-o țese în contra gimnasiului din Beiuș, despre care ḍice, că „nu este al naționalităților, *ci e gimnasiu maghiar greco-catolic*" și că „*limba de propunere ar trebui sĕ fiă în el cu totul maghiară*, dér așa, ca în sensul literilor fundaționale sĕ se învețe în el și limba română". Fóia „patriotică" și cere dela guvern sĕ pășéscă numaĭ decât la lucru făcĕnd, ca „pentru gimnasiul din Beiuș sĕ fiă obligator cel puțin sistemul de învĕțământ aplicat la celelalte institute de învĕțământ romano-catolice din patriă". — Asta-i asta! Fóia ungurésca ar voi prin intimidărĭ sĕ prepare terenul pentru un nou atentat de felul celui din anii trecuțĭ! Lăcomia acestor tiranĭ este fără margini.

—o—

**Regele și Regina României** vor sosi adĭ în Bucurescĭ; la gară vor fi întimpinațĭ de miniștriĭ, oficerii superiorĭ ai garnisonei și de alte multe notabilitățĭ din capitală.

—o—

**Procesele între Sêrbĭ și Românĭ** pentru averile bisericescĭ din comunele bănățene, unde aceia locuesc împreună, s'au finit alaltăerĭ cu procesul locuitorilor din comuna Deliblat. Curia reg. aduse hotărîrea, ca jumĕtate din întréga avere bisericéscă sĕ se estradea Românilor.

—o—

**Sfințirea bisericei române gr. or. din Apața** se va face Dumineca viitóre, în 3 Maiŭ n. c. prin d-l protopop D. Coltofeanu, însoțit de 6 preoțĭ din jur și un diacon din Brașov. Scim, că edificarea acestei bisericĭ, care ni-se spune, că e tare frumósă și de tot gustul, este a se mulțumi nobilelor stăruințe ale d-luĭ *Iordan I. Munteanu*, și generosității regretatei d-sale sócre *Zoe Horstmann n. Ioanovits*, care împreună cu surorile sale *Catinca*, *Carolina* și *Maria Ioanovits* au edificat acéstă biserică pe cheltuéla propriă.

—o—

**O statistică a emigrărilor în America.** Statistica mai nouă privitóre la emigrările în America dovedesce, că *dintre tóte statele din lume, Ungaria dă contingentul cel mai mare de emigranțĭ*. Din numerul total al străinilor, cățĭ emigréză la America, 60%, va sĕ ḍică *mai bine de jumĕtate*, sunt supușĭ ungarĭ. Așa din Ianuarie până în Novembre 1895 au emigrat în America 25,146 supușĭ austriacĭ și 21,168 supușĭ ungarĭ (13,834 bărbațĭ și 7334 femei),

—o—

**Duelul Fejérvary-Bernath.** Alaltă-erĭ s'a întêmplat duelul între ministrul de honvedĭ, Fejérvary, și deputatul Bela Bernath Mai întâi au duelat cu pistóle, dér rĕmănând amêndoi nevătĕmațĭ, conform stipulațiunei făcute de secundanțĭ, trecură la duel cu săbiile. Îndată la începutul atacului deputatul Bernath primi o lovitură puternică cu sabia în têmpla dréptă, așa încât imediat cădŭ la pĕmênt inconsciu de sine. Greu rănitul deputat fù dus în locuința sa.

—o—

**Cununiă.** D-l *Simeon Zehan* din Solovĕstru și d-ra *Maria Simon* din Sângeorgiul de Câmpiă se vor cununa Dumineca viitóre, în 3 Maiu n. c., în biserica română gr. cat. din Sângeorgiu. — Dorim fericire tinerei părechĭ!

—o—

**Societatea „Progresul"** din Făgăraș va arangia o producțiune teatrală împreunată cu dans, Duminecă, în 3 Maiŭ st. n. a. c., în sala hotelului „Lauritsch". Pentru comitet: Dr. Ioan Șenchea, președinte. Ioan Dejenar, cassar, Ioan Berescu, secretar.

## Date statistice militare.

Ḍilele trecute a apărut *anuarul statisticei militare*, în care se cuprind date exacte asupra tuturor mișcărilor, ce s'au produs în anul 1894 în sînul armatei austro-ungare.

In a. 1894 au fost obligațĭ la arme 823,844, dintre carĭ s'au presentat la asentare 757.027, ér 66.817 au fugit în străinĕtate. Cu totul au fost *asentațĭ 211.411.*

In întréga Ungarie singur regimentul 76 din Șopron nu are nicĭ un recrut, care sĕ nu scie scrie și ceti. Pregătirile cele mai nefavorabile se află la recruții din Dalmația și Bucovina.

După naționalitate *cei mai mulțĭ asentațĭ sunt Românii*, apoi urméză Croații, Maghiarii, Slovenii, Cehii, Polonii, Rutenii și în fine Germanii.

Intre oficerĭ au fost 486 generalĭ, 2647 oficerĭ în statul major și 3826 oficerĭ. Dintre oficerĭ au părăsit în decursul anului serviciul activ 406.

In 1894 numĕrul vĕduvelor de militarĭ se urcă la 5767, ér cel al orfanilor la 4499.

Bolnavĭ au fost în 1894 în întrégă armată 231.707 dintre carĭ 96.720 au zăcut în spitale. Bólele cele mai dese au fost: trachomă, morburĭ venerice și influență.

S'au sinucis 288, au încercat sĕ se sinucidă 99 și s'au mutilat 37.

Alienațĭ au fost în întreg anul 246.

## Unirea a douĕ mărĭ.

Tótă lumea îșĭ amintesce de serbările sgomotóse ce au avut loc în Iunie trecut la Kiel, la care au participat representanții tuturor națiunilor civilisate.

Pressa a fost plină de detalii asupra acestor mărețe serbărĭ. Se serba triumful scinței, era biruința prin care omul supune elementele rebele ale naturei și le pune în serviciul sĕu. Era serbarea drumului deschis pentru om între douĕ mărĭ, între marea Băltică și marea Nordică.

Comunicația naturală între marea Baltică și marea Nordică, care trebuia sĕ se facă prin strâmtorile Daneze, pe cóstele Iutlandei, Skager-Rack, Categat, Sundul, Beltul, era atât de primejdiósă, încât marinarii le-au dat numele de „cimiterul corăbiilor" și țĕrmurilor „cóste de fer". In adevĕr prin aceste trecerĭ presărate cu stâncĭ dela 1858—1885 s'au prepăduit 10 mii de vase, din carĭ s'au perdut cu totul 91 de vapóre și 2742 de corăbii cu pânză.

Prin canalul deschis, care pléca dela orășelul Brunsbüttel, ce e așeḍat lângă estuarul Elbei și până la Kiel, sĕ înlătură aceste primejdii, căcĭ de acum vase de tóte mărimele, chiar cele mai marĭ, pot trece fără primejdie prin canalul german dela o mare la alta, și în același timp a-șĭ scurta calea. Dér acest canal maritim a fost făcut nu atât pentru ușurarea comerciului, cât din punct de vedere strategic. Flota germană de pe cele 2 mărĭ se putea greu concentra într'o singură mare, atât din causa primejdiilor ce le întêmpină în strîmtorile danese, cât și mai ales din pricina, că acele strimtorĭ sunt în mânile Danemarcei. La cas de rĕsboiu în marea Baltică sĕu în marea Nordului, Danemarca cu câte-va tunurĭ și câte-va vapóre de rĕsboiu putea opri flota germană de a trece din o mare în alta și ea pute fi sdrobită astfel în parte.

Se scie încă, că relațiile dintre Danemarca și Germania dela luarea de cătră acésta a Sleswig-Holsteinului, nu sunt atât de prietenescĭ, ca Germania sĕ fiă sigură, că va fi lăsată în pace a-șĭ concentra cele 2 flote. Inclinația Danemarcei cătră Rusia și chiar cătră Francia sunt cunoscute. Prin deschiderea acestui canal maritim, Germania nu mai e în atârnare de Danemarca și-șĭ póte concentra flota în orĭ-ce moment, trecĕnd numai prin apele germane.

Peste acest canal lung de 98 kil. s'au făcut mai multe podurĭ pentru a pune în legătură drumurile și căile ferate. Dintre tóte lucrările executate, cea mai însemnată fără îndoială e podul dela Levensau, care e un cap de operă și una din cele mai frumóse lucrărĭ de artă din lume. Partea suspendată în aer a podului e de o colosală lungime de peste 163 metri și înălțimea sa e de 42 metri de-asupra apelor canalului. Inlăuntru lărgimea sa e peste 10 metri, din care 8 întrebuințate pentru mersul trăsurilor și a trenurilor și 2 metri formézĕ trotuare de o parte și alta pentru pedeștri. Materialul întrebuințat în acest pod e în greutate de 3 milióne kilograme, numai vĕpselele, cu care s'a vĕpsit au fost în greutate de 25 mii de kilogr.

Atât de precișĭ au fost inginerii germanĭ, scrie „Gazeta Săteanului", încât canalul și tóte lucrările necesitate n'au costat un ban mai mult decât a fost prevĕḍut în deviz. Orĭ-care ar fi fost mobilul, care a împins pe conducĕtorii Germaniei spre a întreprinde acéstă lucrare, la care a contribuit întréga națiune germană cu munca și cu geniul sĕu, acésta va rĕmânea o lucrare măréță a acestui veac și o garanție mai mult, că omul triumfă neîncetat asupra naturei și o supune.

## Convocare.

Societatea română „*Progresul*" din Făgăraș îșĭ va ține adunarea generală *Marțĭ în 5 Maiŭ n. c.* (Ḍiua Sf. George) la órele 2 p. m. în sala cea mare a hotelului „Paris" din Făgăraș, la care sunt poftițĭ a participa p. t. membri ai societății, precum și alțĭ binevoitorĭ ai acestei corporațiunĭ.

*Obiectele*: 1) Cuvênt de deschidere; 2) Raportul general al comitetului despre activitatea societății; 3) Raportul cassarului; 2) Consultarea în privința posiției, ce trebue sĕ o ia societatea nóstră față de primirea societății pentru fond de teatru român, care îșĭ va ține adunarea generală din acest an. în opidul Făgăraș. 5) Propunerĭ diverse și interpelărĭ.

*Făgăraș*, 20 Aprilie 1896.

**Dr. Ioan Senchea,** președinte. **Ioan Berescu,** secretar.

NECROLOG. Subscrișii în numele lor și al numĕróselor rudenii anunță cu inima frântă de durere adurmirea în Domnul a iubitului lor soț, tată și frate **Zaharie Bran**, paroch gr. cat. al Sâncelului și protopop al Biei, întâmplată în Sâncel după primirea ss. Sacramente în anul al 63-lea al etății și al 39-lea al preoției. Inmormêntarea s'a făcut Dumineca în 26 Apr. a. c. Sâncel în 24 April n. 1896.

Ana Bran n. Draja, soție; Maria și Fira surorĭ; Eugeniu, Emanuil, Orațiu ca fiĭ; Pantelie Vălean, Vasilie Smigelschi, ginerĭ; Letiția m. Vălean, Amalia m. Smigelschi, Cornelia, Leontina, fiice; Amalia n. Simon, noră.

## DIVERSE.

**Avere câștigată cu pianul.** Renumitul pianist Paderevski din prima lui Ianuarie și până la finea lui Martie a acestui an a âmblat prin tóte orașele din America nordică și acum s'a întors renumitul artist acasă în Europa, aducĕnd cu sine mulțime de banĭ. Artistul a dat în acest turneu al sĕu 28 de concerte, cu carĭ a câștigat *o jumĕtate milion* de florinĭ. Cel mai mare venit a avut în orașul Chicago, unde la un singur concert a încassat 18,000 fl. Fórte bun câștig a mai avut în următórele orașe: In St.-Louis, unde la dóuĕ concerte a încassat 20,000 fl. în New-Orleans dela dóuĕ concerte a avut un câștig de 27,000 fl.; în Houston, Texas 8000 florinĭ, la un concert în San-Antonio, Texas un concert 7200 fl., în San-Francisco 7 concerte în timp de 10 ḍile 84,000 fl.; în Des Moines, Iowa, 10,000 fl.; în Kausas, City, 11,000 fl.; în Minneapolis, patru concerte 27,000 fl.; în Milvaukee 8000 fl.; Toledo, Ohio 7000 fl.; Columbus, Ohio, 8000 fl. și în Cincinnatĭ dóuĕ concerte 10,000 fl.

**Cum s'a estirpat în Anglia mania duelului?** Principele Albert Martin, soțul reginei Angliei, în biografia sa, scrisă de el însu-șĭ, scrie și despre modul cum a fost estirpată mania duelului. Causa, ce l'a îndemnat la acésta, a fost un duel întêmplat la anul 1843 între colonelul Fawcet și nepotul sĕu, sublocotenentul Monro. In duel Monro a pușcat pe cumnatul sĕu Fawcet, mai mult fără voie. Acest duel a produs în public mare indignare, vĕḍĕnd mai ales, că Monro a fost silit sĕ pusce pe cumnatul sĕu mai mult din ambiția „cavalerésca". In întrégă societatea Englesilor s'a născut o mare mișcare contra duelului, în fruntea căreia era însușĭ principele Albert, soțul reginei Victoria. Principele a vĕḍut, că mai întâiu trebue estirpat duelul în armată. Mai întâiu a câștigat pe partea sa pe Wellington, comandantul suprem al armatei, ca acesta printr'o ordinațiune sĕ oprésca duelul în armată. Albert a avut mult sĕ se lupte, până a isbutit sĕ fiă oprit duelul în armată. Dintre oficerii superiorĭ, cei mai mulțĭ au fost pentru duel și au ḍis, că și așa legea e strictă și se aplică asupra celor ce dueléză. Albert a rĕspuns, că până când oficerul e silit sĕ se bată, e lucru nedrept a aplica rigórea legei față cu cei ce se bat. După multe sfaturĭ și discuții abia în anul 1844 s'a intercalat în regulamentul militar următorul punct: Stă în caracterul cavaleresc al omului, că, décă el a comis ceva nedrept, sĕu a ofensat pe cineva, sĕ céră iertare și sĕ fiă gata a îndrepta, ceea ce a făcut nedrept, chiar și ofensa trebue sĕ o ierte și sĕ se pórte uman față cu acela, care l'a ofensat. Cine de aicĭ încolo nu se va supune acestei legĭ, acela mai mult nu e cavaler și va fi eschis din corpul oficerilor. — De aci încolo nu acela era blamatul, care nu primea provocarea, ci acela, care face scandalul. Astfel sub protectoratul lui Albert s'a format o societate contra duelului, membrii căreia erau oficerĭ din armata teritorială și dela marină. Albert șĭ-a ajuns scopul și ideia lui a adus fructe îmbelșugate. Adĭ în Anglia, duelul este privit ca un lucru scandalos și nedemn.

## Literatură.

**Exiliul Românilor în Rusia și testamentul lui Petru cel Mare**, este titlul unui volum de 160 pag. scos la Bucurescĭ de d-l *I. G. Valentineanu*. Scrierea acésta de netăgăduit interes tractéză despre „mișcarea dela 9—11 Iuniu 1848"; — despre „guvernul dela 1848 și emigranții"; — cuprinde poesii politice, scrisorĭ din timpul rĕsboiului franco-german ș. a. Prețul unui esemplar 2 *francĭ*. Tot d-l I. G. *Valentineanu* a mai scos deja la 1890 un volum de 220 pagine cuprindĕnd **„Cugetări, Maxime, proverbe, Anecdate, cântări naționale și politice"** din tóte provinciile române Prețul unui esemplar *2 lei*. Recomandăm publicului aceste publicațiĭ bine reușite.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

## Cursul la bursa din Viena.

Din 26 April 1896.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% . . . . | 122.10 |
| Renta de coróne ung. 4% . . . | 99.10 |
| Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% . | 124.— |
| Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$% | 101.10 |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis. | 121.25 |
| Bonurĭ rurale ungare 4% . . . | 97.15 |
| Bonurĭ rurale croate-slavone. . . | 97.— |
| Imprum. ung. cu premii . . . . | 158.— |
| Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin. | 139.— |
| Renta de hârtie austr. . . . . | 101.20 |
| Renta de argint austr. . . . . | 101.10 |
| Renta de aur austr. . . . . . | 122.50 |
| Losurĭ din 860 . . . . . . . | 145.75 |
| Acţii de ale Băncei austro-ungară. | 970.— |
| Acţii de-ale Băncei ung. de credit. | 392.— |
| Acţii de-ale Băncei austr. de credit. | 359.— |
| Napoleondorĭ. . . . . . . . | 9.54 |
| Mărcĭ imperiale germane . . . | 58.75 |
| London vista . . . . . . . | 120.15 |
| Paris vista . . . . . . . . | 47.75 |
| Rente de coróne austr. 4%. . . | 101.05 |
| Note italiene. . . . . . . . | $43.77^1/_2$ |

## Cursul pietei Braşov.

Din 27 April 1896.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote rom. | Cump. | 9.50 | Vênd. | 9.53 |
| Argint român. | Cump. | 9.45 | Vênd. | 9.50 |
| Napoleon-d'orĭ | Cump. | 9.52 | Vênd. | 9.55 |
| Galbenĭ | Cump. | 5.65 | Vênd. | 5.70 |
| Ruble rusescĭ | Cump. | 126.5 | Vênd. | —.— |
| Mărcĭ germane | Cump. | 58.30 | Vênd. | —.— |
| Lire turcescĭ | Cump. | 10.60 | Vênd. | —.— |
| Scris. fonc. Albina 5% | | 100.75 | Vênd. | 101.75 |

# Anunciurĭ
## (inserţiuni şi reclame)

**Suntŭ a se adresa subscrisei administratiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădêmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.**

Administr. „Gazeta Trans."

# Avis!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

**Administraţ. „Gaz. Trans."**



Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu.**

# Mersul trenurilor
## pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombre 1895.

### Budapesta — Predeal

| Tren de persón. | Tren accel. | Trenŭ mixt. | Tren de persón. | Tren accel. | | | | Tren de persón. | Trenú mixtú | Tren accel. | Tren accel. | Trenŭ de persón. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 10.— | 8.05 | | 8.05 | 2.15 | pl. | Viena . . . | sos. | 1.55 | | 1 55 | 7.20 | 6.25 |
| 8.30 | 2.15 | | 5.45 | 9.15 | | Budapesta | | 7.— | | 7.25 | 1.50 | 8.10 |
| 11.21 | 4 16 | 5.10 | 9.02 | 11.12 | | Szolnok . . | | 3.27 | | 5.23 | 11.44 | 4.43 |
| 1.33 | 5.48 | 8.00 | 11.33 | 12.48 | | P.-Ladány . . | | 1.19 | | 3.46 | 10.03 | 2.17 |
| 3.42 | 7.08 | | 1.48 | 2.12 | sos. | Oradea-mare . | pl. | 11.04 | | 2 26 | 8.43 | 11.32 |
| 3.58 | 7.15 | | 2.06 | 2.20 | pl. | | sos. | 10.44 | | 2.19 | 8.38 | 11.17 |
| 4.38 | 7.43 | | 3.03 | 2.50 | | Mezö Telegd . | | 10.07 | | 1 52 | 8.11 | 10.42 |
| 5.20 | 8.18 | | 3.45 | 3.26 | | Rév . . . . | | 9.30 | | 1.26 | 7.46 | 10.08 |
| 5.43 | | | 4 06 | | | Bratca . . . | | 9.10 | | | | 9.50 |
| 6.32 | 9.07 | 2.52 | 4.53 | 4.17 | | Ciucia . . . | | 8.32 | | 12.47 | 7.08 | 9.19 |
| 7.16 | 9.37 | 3.51 | 5.32 | 4.50 | | B.-Huiedin | | 7.54 | | 12.17 | 6.39 | 8.37 |
| 8.07 | | 5.05 | 6.24 | | | Ghârbău . . | | 6.54 | | | | 7.37 |
| 8 34 | 10.37 | 6.14 | 6 59 | 5 55 | sos. | Cluşiu . . . | pl. | 6.13 | | 11.01 | 5.23 | 7.— |
| 8.49 | | 11.10 | Tr. mix. 8.40 | 6.11 | pl. | | sos. | | 5.45 | 10 45 | tr. mixt 4.48 | 6.45 |
| 9.06 | | 11.32 | 9.08 | 6.27 | | Apahida . . | | | 5.18 | | 4.23 | 6.27 |
| 10.12 | | 12 50 | 10.40 | 7.27 | | Ghiriş . . . | | | 3.53 | 9.23 | 3.— | 5.21 |
| 10.42 | | 1.25 | 11.25 | 7.50 | | Cucerdea . . | | | 3.06 | 8.49 | 2.20 | 4.47 |
| 11.01 | | 1.43 | 11.54 | | | Uioara . . . | | | 2.48 | | 2.— | 4.31 |
| 11.09 | | 1.52 | 12.04 | | | Vinţul de sus | | | 2.40 | | 1.51 | 4.24 |
| 11.31 | | 2.18 | 12.34 | 8.17 | | Aiud . . . | | | 2.11 | 8 23 | 1.23 | 4.03 |
| 11.48 | | 2·40 | 1.— | 8.33 | sos. | Teiuş . . . | pl. | | 1.45 | 8.06 | 12.54 | 3.42 |
| 12 25 | | | 1.40 | 8.38 | pl. | | sos. | | 1.10 | 7.59 | | 2.49 |
| 12.52 | | | 2.17 | | | Creciunel . . | | | 12.39 | | | 2.24 |
| 1.06 | | | 2.35 | 9 09 | | Blaşiu . . . | | | 12.24 | 7 30 | | 2.10 |
| 1.37 | | | 3.14 | | | Micăsasa . . | | | 11.48 | | | 1.38 |
| 1.52 | | | 3.34 | 9.42 | sos. | Copşa-mică . | pl. | | 11.29 | 6 56 | | 1.18 |
| 2.13 | | | 3.49 | 9.44 | pl. | | sos. | | 11.14 | 6 54 | | 1.01 |
| 2.32 | | | 4.11 | 9.59 | | Mediaş . . . | | | 10.55 | 6.41 | | 12.46 |
| 3 04 | | | 4 48 | 10 22 | | Elisabetopol . | | | 10.21 | 6 20 | | 12.16 |
| 3.40 | | | 5 27 | 10.51 | | Sighişóra . . | | Numa vinerea comunică. | 9.42 | 5 53 | | 11.39 |
| 4.03 | | | 6 10 | 11.12 | | Haşfalĕu . . | | | 9.12 | 5.32 | | 11.17 |
| 5 34 | | | 7.50 | 12.26 | | Homorod . . | | | 7.45 | 4 27 | | 10.02 |
| 6.12 | | | 8.30 | 12.58 | | Agoştonfalva . | | | 7.02 | 3.53 | | 9.22 |
| 6.41 | | | 9.03 | 1.15 | | Apaţa . . . | | | 6.36 | 3.37 | | 8.57 |
| 7.16 | Tren de person. | Tren mixt | 9.38 | 1.34 | | Feldióra . . | | | 5.58 | 3 16 | Tren de persón. | 8.23 |
| 8.— | | | 10.25 | 2.09 | sos. | Braşov . . . | pl. | | 5.08 | 2.45 | | 7.43 |
| | 3.55 | 11.— | | 2 19 | pl. | | sos. | 7.01 | 5.20 | 2.18 | 9.08 | |
| | 4.40 | 12.26 | | 3.01 | | Timiş . . . | | 6.— | 4.14 | 1 42 | 8.28 | |
| | 5.10 | 1 11 | | 3.31 | | Predeal . | | 5.11 | 3.32 | 1.12 | 8.01 | |
| | 12.00 | 8 30 | | 9.30 | sos. | Bucurescĭ . . | pl. | | 9.15 | 8.35 | 3.15 | |

### Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

| Trenu mixtu | Trenu de persón. | Trenu de persón. | Trenŭ de persón | | | | Trenu de persón. | Trenu de persón. | Trenu de persón. | Trenu mixtu |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2.25 | 8.10 | 3.11 | 8.59 | pl. | Cucerdea . . | sos. | 7.41 | 2.36 | 8.31 | 1.18 |
| 3 14 | 8.51 | 3.52 | 9.40 | | Ludoşŭ . . | | 7.03 | 1.58 | 7.43 | 12.32 |
| 4.07 | 9.37 | 4.37 | 10.23 | | Cipău . . | | 6.24 | 1.19 | 6.55 | 11.43 |
| 5.07 | 10.27 | 5.26 | 11.11 | sos. | Oşorheiu . . | pl. | 5.30 | 12.25 | 5.50 | 10.35 |
| 5.40 | 10.42 | 5.36 | | pl. | | sos. | | 9.20 | 5.04 | 10 — |
| 7.19 | 12.21 | 7.19 | | sos. | Regh.-săs. . | pl. | | 7.49 | 3.25 | 8:25 |

### Ghirişŭ — Turda

| trenu de persón. | trenŭ mixtu | trenu mixtu | trenŭ de persón. | | trenu de persón. | trenu mixtu | trenu mixtu | trenu de persón. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 7 33 | 11 — | 4.— | 10.21 | Ghiriş . . . . . . | 5.10 | 10.30 | 3.30 | 9.12 |
| 7.53 | 11.20 | 4-20 | 10.41 | Turda . . . . . . | 4.50 | 10.10 | 3.10 | 8.52 |

### Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

| trenu de persón. | Tren mixt | trenŭ de persón. | trenu mixtu | | | | trenu mixtu | Tren mixt | trenu de persón | trenu de persón. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2.20 | 4.45 | 11.34 | 7.10 | pl. | Copşa mică . | sos. | 9.34 | 3.39 | 6.20 | 12.35 |
| 3.57 | 6 35 | 1.03 | 8.50 | | Ocna . . . | | 8.11 | 2 01 | 5.12 | 11.01 |
| 4.19 | 7.01 | 1.25 | 9.15 | sos. | Sibiiu . . . | pl. | 7.44 | 1 31 | 4.49 | 10.30 |
| 4 36 | în tótă Marţa şi Vinerea | | 1.46 | pl. | | sos. | 7.28 | în tótă Marţa şi Vinerea | | 8.33 |
| 6.16 | | | 3.31 | | Avrig . . . | | 6.02 | | | 6.54 |
| 8.42 | | | 6.08 | sos. | Făgăraş . . | pl. | 3.28 | | | 4.05 |

### Simeria (Piski) — Hunedóra

| trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ | trenŭ mixtŭ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 6.15 | 11.35 | 4.25 | 10.28 | Simeria . . . . . . | 4.50 | 10.25 | 3.10 | 8.34 |
| 6.38 | 11.54 | 4.48 | 10.46 | Cerna . . . . . . . | 4.34 | 10.05 | 2.54 | 8.14 |
| 7.13 | 12.20 | 5.23 | 11.12 | Hunedóra . . . . . | 4.10 | 9.38 | 2.30 | 7.45 |

### Braşov — Zêrneştĭ

| trenŭ mixtu | trenŭ mixtu | trenŭ mixtu | | trenŭ mixtu | trenŭ mixtu | trenŭ mixtu |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 8.35 | 4.55 | | Braşov . . . . . . | 7.36 | 1.29 | |
| 10.28 | 6.36 | | Zêrneştĭ . . . . . . | 6.06 | 12.05 | |

### Mureş-Ludoş — Bistriţa

| | Numai Luni-a comunică | N. Marţa comunică | | Circulă numai Marţa | | Numai Vinerea circulă |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 4.— | 9.10 | 4.20 | Mureş-Ludoş . . . . | 6.46 | 7.21 | |
| 5 03 | 10.28 | 5.35 | Zau . . . . . . . | 5.49 | 6.24 | |
| 6 48 | 12 41 | | Ţagu-Budatelicŭ . . . | | 4.50 | 9.40 |
| 7 38 | 1.54 | | St. Mihaiu de câmpie . | | 3 44 | 8.46 |
| 8 33 | 3.02 | | Lecinţa . . . . . . | | 2.48 | 7.43 |
| 9 07 | 3 41 | | Ş.-Măghiĕruş . . . . | | 2.01 | 6 52 |
| 9.59 | 4 55 | | Bistriţa . . . . . . | | 1.16 | 5.55 |

### Arad — Timişóra

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 6.20 | 11.30 | 5. | Aradŭ . . . . . . | 10.43 | 3.44 | 10.55 |
| 7.08 | 12.47 | 6.14 | Vinga . . . . . . | 9.42 | 2.40 | 10.11 |
| 8.01 | 2.05 | 7.39 | Timişóra . . . . . | 8.20 | 1.12 | 8.15 |
| 1.26 | 7.38 | 12.33 | Segedin . . . . . . | 5.— | | 5.59 |

### Sibiiu — Cisnădie.

| trenu mixtu | trenu mixtu | | trenu mixtu | trenu mixtu |
|---|---|---|---|---|
| 5.30 | 1.36 | pl. Sibiiu . sos. | 7.10 | 9.20 |
| 5.43 | 1.49 | „ Selomberk „ | 6.57 | 9 07 |
| 6.06 | 2.12 | „ Cisnădie pl. | 6.36 | 8.46 |

### Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

| trenu mixtu | trenu mixtu | | trenu mixtu | trenu mixtu |
|---|---|---|---|---|
| 3 22 | 11.08 | Sighişóra . . . | 9.51 | 5.32 |
| 4.14 | 11.48 | Haşfaleu . . . | 9.02 | 4.54 |
| 6.20 | 1.59 | Odorheiu-sĕcuesc. | 7.15 | 3.— |

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.